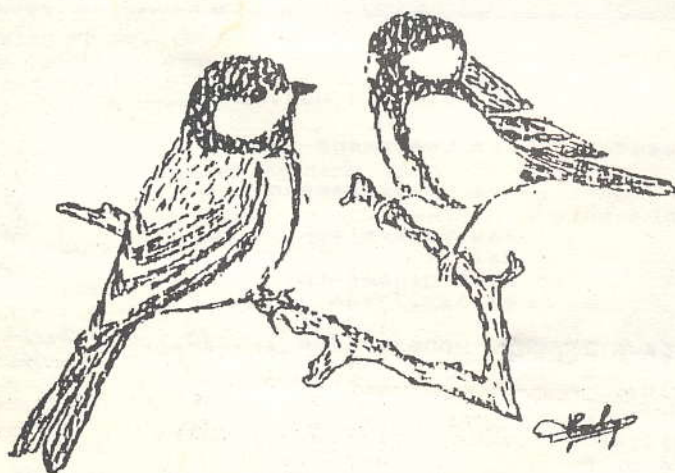

't bieteutje

bm

Tweemaandelijks tijdschrift van WIELEWAAL
en JNM afdeling HOOGSTRATEN

Jaargang 11 Nr. 4

V.U.: Dimitri Van Pelt
Afgiftekantoor 2320 Hoogstrater

KOLOFON

bestuurs-	WIELEWAAL	JNM
voorzitter	Marcel Adriaansen Venneweg 2 2321 Meer 03/315.90.40	Dimitri Van Pelt Moerstraat 48 2320 Hoogstraten 03/314.35.14
ondervoor- zitter	Leo Van den Heuvel L.d. Konincklaan 395 2320 Hoogstraten 03/314.37.94	Tom Verschraegen Mindehoutsestraat 125 2322 Minderhout 03/314.67.25
mil.besch. + nat. beh. sekretaris	Jef Leestmans L.d. Konincklaan 357 2320 Hoogstraten 03/314.60.14	"
penning- meester	Ludo Van Beeck Lindedreef 57 2320 Hoogstraten 03/314.71.33	Wim Verschraegen
sekretaris	"	Fons Jansen Moerstraat 38 2320 Hoogstraten 03/314.59.25
persverant.	Ria Boeren, Lage Rooy 23h	2328 Meerle
piepverant.	Ilse Pauwels, Gemeentestr. 25	2322 Minderh.

Konservators

De Koeberg : Leo Van den Heuvel

De Halsche Beemden : Jef Leestmans

Fauna en Flora mu- : Jos Verschraegen
seum Jan Spannenburg

Jos Vorsselmans
Hal 14
2322 Minderhout
03/315.76.25

Rek. nr. RESERVATENFONDS HOOGSTRATEN : 035-1758415-40

Bieteut

Verantwoordelijke uitgever : Dimitri Van Pelt
Hoofredactie : Fons Jansen
Abonnement voor leden van andere afdelingen : 100,- BF.,
over te maken op rek. nr. 646-2200711-86 op naam van JNM
Hoogstraten, Minderhoutsestraat 125 2322 Hoogstraten, met
vermelding van "Bieteutje 1992".

VOORWOORD - DE ZOMER LAAT MAAS NEMEN

Het, is te hopen, dat het heel en het dal weer vrijwillig een gedeelte zomer blijven. Zowel verstedelijk als landelijk. De geplande activiteiten laten dit duidelijk merken. In de zomer zal er niet stilgezeten worden op natuurgebied. Dat zou duidelijk moeten blijken uit deze "BIJLEGE" die trouwens ook weer heel wat informatie bevat om jouw kennis van natuur op te vijzelen.

Even terugkijkend zien we dat er voor heel wat onder ons de examens waren. De activiteiten werden moedwillig op een iets lager pitje gedraaid. Van onze uitstap naar TEXEL houden we alleen maar goede herinneringen over en op de fietstocht naar de Strijbeskse heide en de Goudberg was er een goede belangstelling. Van beiden activiteiten volgt een verslag. De fietstocht naar de reservaatjes aan de grens met Meer is wegens nader te onderzoeken omstandigheden niet doorgegaan maar deze wordt zeker nog in het achterhoofd gehouden. De nachtzwaluwtocht in de bossen van Ravels viel in het water. Deze zeldzame vogel houdt er niet van te vliegen als het regent en zodoende diende de klaarstaande groep te besluiten dat ook voor hen uitvliegen zinloos was. Een week later echter ging een uitgedunde groep mee op stap met Wielewaal Turnhout om alsnog deze zeldzame vogel te observeren. Het werd een boeiende uitstap.

Op dit ogenblik verneem ik dat de Hoogstraatse kinderen met grote interesse "GEROEVELD" hebben in onze natuurstudie. Ook zien we dat de wegbermen, een van onze laatste natuurlijke oases, bijtijds gemaaid werden. Een goede stap in de richting van natuurvriendelijk onderhoud. Nu nog hopen dat het maaizeel ook opgeruimd wordt.

Dit keer, voor het eerst, zullen wijzelf ook moeten laten zien dat we goede natuurbeheerders zijn. Het maaien en hooien van de beemden zit er aan te komen. Dit zal het nodige zweest vergen. Voor dit karwei roept de konservator 'alle hens aan dek' en breng je zeis en gaffel maar mee.

Een laatste activiteit die ik onder de loep wil nemen is de opruimactie aan de E-10 put. Alhoewel we spoedig hopen dat dit gebied krijgt waar het recht op heeft, namelijk een fatsoenlijk beheer, valt deze nu nog althans ten grootste niets ontziende wilde rekreatie. We hopen ook dat andere verenigingen aan de opruimactie deel zullen nemen en dat de actie weer grote belangstelling krijgt in de pers.

Nu alle activiteiten voor de zomer vast liggen zien we te gelegenheid om ook eens te vergaderen over ander dingen. Bijvoorbeeld hoe kunnen we nog meer mensen in de natuurvereniging betrekken, hoe betrokken garsken bij het "milieukonvenant" (heb je de spot op de televisie al gezien) en gedragscode voor ons reservaat... Kortom als je ideeën hebt, deze zijn zeer welkom. Je hoort er ongetwijfeld nog van.

Marce, Adriaansen.

Aktiviteitenkalender

27 juni : ROEFEL

BEGIN JULI : WEGBERMAKTIE

11 juli : WIJZIGING-WIJZIGING-WIJZIGING-WIJZIGING

* Beheerswerken "Halsche Beemden"

We gaan gras maaien en afvoeren

Zeis of riek? eten!

08.30 lokaal, of 09.00 terplekke, tot 18.30

* Uilentocht

Voor wie niet eerst mee gaat maaien 20.00

Halsche Beemden

+ 12 jaar, JNM

19 juli : beekonderzoek Merkske - aandacht voor libellen, vlinders, e.a.

fiets

13.30u aan het lokaal, JNM + Wielewaal

24 juli : VRIJDAG (onder voorbehoud)

nachtvlinders Halse Beemden BEPERKTE GROEP

26 juli : Wortel-Kolonie (Bart Van Delm)

fiets

13.30 aan het lokaal

piepers

31 juli : vertrek kamp: zie verder

09 aug. : Bels lijntje (spoorwegberm)

fiets, eten, kracht voor 50 km fietsen

09.00u - 17.00u aan het lokaal, JNM +12j

10 antilianeuse

23 aug. : El0-put opruimaktie (wat is de toestand na 1 jaar)

fiets

13.30u aan het lokaal, JNM + Wielewaal

deadline voor wat nog niet getypt is

29 aug: put het pop

30 aug. : Libellen, vlinders, vogels op het groot schietveld te Brecht / *april Brecht* kant *antilianeuse* eigen vervoer! =afspreken

13.30u aan het lokaal, JNM +Wielewaal

deadline voor wat je al getypt hebt(dank u)

669 72 84 Mark Scheuermans

Brecht - wauwmeel

4-daagse Ardennen

JNM-kamp, ingericht door afdeling Hoogstraten voor jongeren boven 14 jaar.

Hoewel de uiteindelijke eindbestemming nog niet is vastgelegd (waarschijnlijk kamperen op een boerderij), kunnen devolgende zaken reeds genoteerd worden:

PROGRAMMA:

- *woensdagavond 29 JULI worden fietsen, (tenten ?), slaapzakken, eten, enz. verzameld aan Jan Spannenburgmuseum
- *donderdag 30 JULI vertrekt een vrachtwagen van de gemeente met de bagage. Twee mensen van het bestuur gaan mee om ginder de bagage te bewaken.
- *vrijdag 31 JULI nemen de deelnemers 's avonds de trein
- *dinsdag 4 AUGUSTUS keren zowel de bagage als de deelnemers terug naar Hoogstraten.

MOGELIJKE AKTIVITEITEN

- *fietstocht naar Hoge Venen
- *volgen van een riviertje, richting bron
- *studie van de kalkgraslanden, zowel wat planten als insecten betreft.
- *dauwtrappen bij het krieken van de dag, op zoek naar grote zoogdieren (liefst: everzwijnen)
- *avondwandelingen (indien de vermoeidheid het nog toe zal laten) met oog op "schemerdieren".

INSCHRIJVINGEN VOOR 15 JULI

Wat meegebracht moet worden, wat de kostprijs zal zijn en andere concrete afspraken worden later in een brief aan de deelnemers meegedeeld.

het JNM-bestuur

Goudberg en Strijbeekse heide

Zondag, 24/5, trokken we (JNM + Wielewaal), met pak en zak en fiets, naar "Holland". Onderweg probeerden we te fietsen, maar meestal zaten we vast in het zand. M.a.w. we waren weer aan het knoeien. Uitgeput en nog zuinig op het laatste zuchtje levensadem, betraden we de Goudberg. It was al fun! We waren nog geen 50 meter weg of Tin V. was haar fiets-sleuteltje al kwijt. Ik (Ingridje) en ik (Tin) en hij

→ (Feel) zijn dan maar op schattenjacht gegaan (wat je een schat noemt natuurlijk), maar hebben niets gevonden. Wij dus terug naar de groep. En enkele bereidwilligen gingen helpen. Maar terwijl die weg waren, hebben de anderen een ree gezien. Een beetje later een nachtpauwoog en een restant van mijn (Tin) slot (probleem opgelost, dus). Stijn had ondertussen een bruine kikker gevangen in een vlindenetje (bij gebrek aan een "Bruine-Kikker-netje"). Allez, iedereen had gedaan met eten en we reden verder. ('t is te zeggen stopten, reden, stopten en reden verder) Terug de straat bereikt, fietsten we richting Strijbeek om daar te stoppen aan het cafe, waar een papegaai (zeer zeldzaam in deze streek) onze bestellingen op nam. En nadat iedereen had afgerekend (iedereen behalve Ria B., want na die hele dag Holland, voelde ze zich al Hollander en betaalde gewoon niet), reden we richting Meerle (boeregat eerste klasse) door het bos van den Elsacker en stopten nog even bij Brosens om bij te tanken (wauw, ze hadden waterleiding, en dat nog wel in Meerle) en het toilet te bezoeken voor hen die in het cafe niet waren geweest.

Toen de lastposten (I.B., G.B., R.B., F.B.) waren afgezet fietsten we (de Hoogstratenaren en 1 Wortelaar) gezwind en vrolijk verder. Onderweg kwamen we R.B. tegen in een AUTO, nogwel, maar we zullen maar veronderstellen dat ze een katalysator heeft. Wat later bereikten we de FINISH, het JNM-lokaal en deden nog wat "nabesprekingen"

Voor de rest hebben we ook nog een groentje, koolwities, citroenvlinders, wulpen, grutto's, wespddieven, een admiraal, een Kievit, kraaien, scholeksters, wilde eenden en allerlei soorten libellen gezien. M.a.w. het was een "leerrijke" en plezierige dag. Ik zou zo zeggen Carpe Diem en join us the next time.

Bye
I.B. en Ti. V.

To. V.

Over 25 mm-kanonnen, het geval "K.K.", mijn trouwe vriend in moeilijke tijden tegen de duistere machten der JNM: W.V., en ook nog Texel!

Op 30 mei was het eindelijk zover: Het Wielewaal/JNM-weekend naar Texel was begonnen. In een verschromelend tempo fietste ondergetekende naar huis om nog wat te eten en tussen de soep en de patatten mijn spullen te pakken. Ik wilde om 17.29u in Hoogstraten zijn. Kom ik daar toch niet tot de conclusie dat "stipt" op het blad met richtlijnen van de Wielewaal niet meer betekent dan "niet meer dan een half uur te laat."

Toen het volk dat in Hoogstraten opstapte op de mini-busjes zat, vertrokken we om in Miël nog wat volk te gaan halen.

De karavaan, twee busjes met chauffeurs Jef en Leo en enkele auto's naar Texel, vertrok. De sfeer zat er direct in in onze bus, een Renault uit een goed jaar, nog geurend naar nieuw staal en verse olie, naar spiksplinternieuw rubber en pas gefabriceerd plastic. Het busje was dus nieuw. Het enige potentiële probleem-pje aan "boord" was K.K., doch dat zweeg.

→ In de bus keken we al wat vogels. kwestie van in de sfeer te komen.

Om 10 uur kwamen in Texel aan. We zagen nog wat vuren branden, een bijgelovig gebruik om de kwade geesten weg te houden.

Met onze bagage in de hand namen we de kampeerboerderij in. Eerst werden de kamers gekozen. Ondergetakende ging op het bed naast W.V., een perfect doelwit voor gefrustreerde losvliegende kussens in de baltsperiode, liggen.

De broer van W.V., wiens naam ik om begrijpelijke redenen niet noem, presteerde het om met een gesnurk als het geluid van een doorsnee ontploffende betonmixer en een trilling van pakweg 1 op de schaal van Richter een nacht heel mijn slaap te ruïneren. Nu moet je niet denken dat je die kerel wakker krijgt of kunt doen zwijgen. "Die krijgt je zelfs met een 25 mm-kanon van Amerikaanse makelij niet wakker," dixit W.V.

Natuurlijk niet, "hij" snurkt zelf even hard.

's Zondags kreeg een collega van de broer van W.V. het min of meer achterlijke idee om mijn tere rug te molesteren. Dit met de hand. Na mijn gezicht ook nog mijn rug vernietigd door een hand. Het leven is hard.

De volgende morgen was min of meer iedereen fris als een hoender van middelbare leeftijd, behalve ik, "teutop" van de doorstane ontberingen.

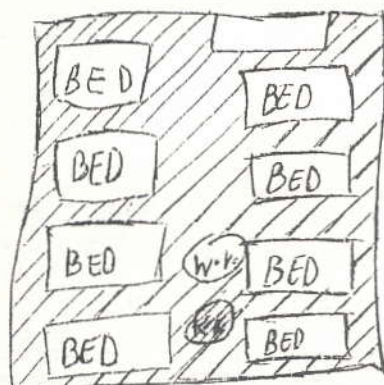
Des morgens kregen we steevast spek en eieren. Het dient trouwens vermeld te worden dat het eten gedurende heel het weekeinde ronduit schitterend was! Een proficiat voor de koks!

De boerderij was een goed hotel voor de Wielewaal en de JNM, alhoewel JNM, en dan vooral de laatste kamer, er een potje van maakten.

Ziehier een schets.

KAMER 3

LEGENDÉ:

= BOECHT

= W.V., BEDOLVEN
ONDER KUSSENS

= EVENEENS ROMME
SCHREIEND WEGENS
HET INCASSEREN
VAN EEN LOOZWAAR
KUSSEN

Nu wat over Texel zelf:

Het is het meest Westelijke van de Waddeneilanden in de Wadden-zee.

De natuur is er nog heel mooi. Toch begint er steeds meer druk te komen van de landbouw om bepaalde waardevolle gebieden in te palmen, hoorden we op de radio.

Er zijn slikken en schoren en ook nog mooie duinen.

De flora is en de fauna zijn er rijk vertegenwoordigd.

Er werden 98(?) vogelsoorten waargenomen, waaronder:

lepelaar (uiteraard)

soepgans (!)

bergeend

→ blauwe kiekendief
velduil
rugstreeppad (dit is uiteraard geen vogel woehaha!)
ransuil
paapje
sprinkhaanrietzanger
nachtegaal
braamsluiper
gele kwik
bosrietzanger
dwergstern
grote stern
tureluur
bontbekplevier
visdief
kemphaan

Op de terugweg (bus in, bus uit, boot op, boot af, bus in) kreeg bus 1, onze bus, een prachtig schouwspel te zien: de bewoners van bus 2 waren allemaal, uitgezonderd (nu ja...) Leo, in slaap gesukkeld. K.K. heeft daar een foto van gemaakt, terwijl wij aan het wachten waren voor een rood licht.

Ik schrok me te pletter: Dat geval deed iets NUTTIGS! Helaas lukte het haar om tijdig terug in de bus te springen.

Aangezien ondergetekende in het busje een ideale werkplaats zag om poëzie te schrijven, schreef hij poëzie.

Bepaalde kultuurbarbaren vonden mijn werk van iets mindere kwaliteit. (*)

Hiervan drie voorbeelden, oordeel zelf.

(*) No 4 HIJ
HIJ WIERP ZICH VAN HET SCHIP
DOCH
DAAR WAS ZICH NIET BLIJ MEE.

No 5 VOITURE
De auto kon niet meer stoppen
daarom
stopte hij niet.

No 16 ZWART-WIT
Hij vette zijn laarzen in
en ook uit.

(*) : Het schitterende "MUD"... of de avonturen van een marginale kale" (hé, Jef) is nog verkrijgbaar. Wees wel snel: de stapels dichtbundels slinken zienderogen.

Besluit: een verschrikkelijk goed weekend!

S.E.D.

B.A.

Beis' Lijntje

Ligging: vroegere station van Weelde-Station
Grootte: 40 ha, waarvan 23 op Belgisch grond-
gebied. Deze strook is het mooiste van het
hele gebied, omdat hier voor de ondergrond
van de treinsporen sintels zijn gebruikt.

Hierdoor zit er dus kalk in de grond wat
zorgt voor een unieke plantengroei in de Kempen.
Op Nederlands grondgebied is als verharding goedkope maasgrind
gebruikt, waardoor de plantengroei veel gewoner is, namelijk
die van de droge graslanden.
Door het vroegere treinverkeer zijn er trouwens vele planten-
soorten aangevoerd (zogenaamde adventieve planten.)

Een voorsmaakje van de plantenrijkdom:

- * grijskruid: een witte kruisbloemige (ong. 70 cm.), adventief uit Zuid-Europa.
- * viltganzerik: pioniersplant op de wegen (onderkant blad grijs)
- * wikke-soorten: vogel-, voeder-, en zachte wikke (deze laatste heeft behaarde bladeren en is adventief)
- * wilde reseda: over heel vlaaderen langs spoorwegen te vinden zie tekening
- * hazepootje: klaversoort met grijscharige bloemtros, gelijkend op een zacht hazepootje
- * slanke mantelanjel: kleine anjer (ong. 15 cm.) bloemkroon rose met donkere aderen. (adventief op muren en hellingen)
- * kleine steentijm: weinig talrijke blauwpaarse tot witte bloemen
- * hopklaver: 10 à 15 cm hoog klaverje met kleine gele bloempjes
- * gestreepte leeuwebek: bloemen lichtblauw met donkere strepen
- * klevering kruiskruid: gele composiet met kleverig aanvoelende bladeren.
- * blaassilene: kelk is opgeblazen en geaderd. Bloemen meestal wit. (fam. van de anjers)
- * roedewolfsmelk: 1 meter hoge plant, een wit giftig sap komt vrij bij verwondingen (uit Zuid-Rusland)
- * Grote centaurie: gelijkend op korenbloem maar de lintbloemen zijn langer en de kleur is paarsrood.
- * heemdoovievaarsbek: prachtige grote bloemen (3,5 cm) zeldzame plant op grasvelden
- * kraailook: grote witte bloemen. Bladeren en vruchtjes verspreiden een "heerlijke" lookgeur
- * scherpe fijnstraal: zeldzame (inlandse) variant van de canadese fijnstraal, die men stilaan overal als akkeronkruid tegenkomt.

KLEINE PIMPERNEL

- * boslathyrus: vlinderbloemige met rode langgesteelde bloemtros. Aan de stengel zijn bladachtige uitwassingen.
- * aardaker: ook zo'n vlinderbloemige maar nu zonder vliezige stengel en met karmijnrode bloemen.

In de zomermaanden biedt het Bels' Lijntje zijn mooiste uitzicht. Metershoge gele en blauwe bloemtrossen geven een schilderachtig uitzicht. Het betreft hier:

- * slangekruid
- * melige toorts
- * teunisbloem

Dit zijn alledrie PIONIERSPLANTEN. Dit zijn planten die zich eerst op braakliggende gronden vestigen.

Moge deze opsomming een goede leidraad zijn voor mensen die zelf het gebied gaan verkennen!

Algemeenheden:

§ een planteninventarisatie in 1990 leverde een slordige 350 soorten op

§ niet minder dan 29 dagvlindersoorten werden in 1991 geregistreerd. Hierdoor is dit gebied één van de rijkste vliegterreinen van de Kempen! Deze grote diversiteit is gevolg van de grote variëteit aan biotopen (nat-droog, zonnig-schaduw, kalkrijk-kalkarm,...)

§ begin juni 1992 werden enkele vervellingen gevonden van slangen. Het betreft hier de gladde slang. Dit merkwaardige gegeven benadrukt nog eens het belang van dit gebied.

GEHAKKEDE
AURELIA

HET BELS' LIJNTJE IS EIGENDOM VAN DE
BUURTSPOORWEGEN, MAAR WORDT WAARSCHIJN-
LIJK AANGEKOCHT DOOR DIENST "NATUURBEHOUD"

Thomas V.

De uilen uit onze streek

Bij ons kan je vijf soorten uilen aantreffen. Dit zijn de Kerkuil, de Bosuil, de Ransuil, de Steenuil en de Velduil, alhoewel deze laatste in het Hoogstraatse wel heel uitzonderlijk zou zijn.

Deze dieren zijn NACHTROOFVOGELS en PROOIVANGERS. Dit wil zeggen dat ze 's nachts actief zijn, of bij valavond en dat ze jagen op allerlei levende dieren. Uilen hebben dan ook 2 grote en naar voor gerichte ogen welke hun helpen bij de nachtelijke jachtpartijtjes op het "ongedierde". Nog een van hun eigenschappen is de geruisloze vlucht, wat heel schrikwekkend kan zijn als er plots zo'n beest over uw hoofd scheert, maar voor hen wel een voordeel om te jagen. Op een jaar tijd vangt een uil ongeveer 2000 muizen, 450 woelmuizen, 400 vogels, 100 kikkers, 250 wormen en 150 slakken en enkele duizenden insecten. Dit verschilt natuurlijk van uil tot uil en ook van plaats tot plaats, tijd tot tijd, enz. Daarom eerst eventjes wat meer gedetailleerd het verschil tussen de vijf soorten.

De steenuil

Dit is de kleinste van de vijf. Het is een uiltje ter grootte van een spreeuw, gedrongen van bouw met een gevlekt bruin-grijs verenkleed welk op de borst lichter is dan op de rug. De ogen zijn twee felle gele kijkers. Hij voedt zich vooral met kevers, slakken en wormen, maar durft ook muizen en andere vogeltjes pakken. Hij jaagt vooral 's nachts en bij schemering, alhoewel hij ook overdag actief kan zijn. Het is een vogel van landbouwgebieden, heggen, boomgroepen en boerderijen, maw open terreinen en zal echte bossen mijden. Broeden doet hij het liefst in holle bomen, maar tegen een nestkast, een oud konijnenhol of een gat in een of andere muur heeft hij ook niks.

De kerkuil

^{T/1} Dit is de uil die het meest voorkomt in de bewoonde wereld zoals steden en dorpen. Hij houdt van en broedplaats, als een kerktoren, een oude schuur of molen, een holle boom, Hij jaagt 's avonds en 's nachts, en dit vooral op muizen en woelmuizen. Naar gelang het aanbod van muizen en vogels verschilt, zal ook de uil zijn voedsel verschillen. Een uil die bijvoorbeeld dichterbij een park leeft, zal dan ook meer vogels eten, zoals mussen, meesjes, ..., dan een uil die meer bosrijk gebied heeft.

De uil is goudgeel-bruin aan de bovenzijde met wat lichtere vlekken en wit aan de onderzijde. Hij is ongeveer even groot als een reisduif en heeft een wit hartvormig gezicht met twee zwarte ogen. De kreten die ze tijdens hun vlucht uitslaken zijn onheilspellend en dringen door merg en been. Als ze rusten kan

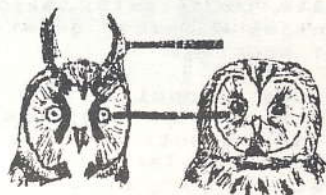
je soms een snurkend geluid horen. Het krijsend geluid heeft echter de gekste verhalen doen ontstaan, zoals bijvoorbeeld het bestaan van spoken. Dit is echter best te begrijpen als je zo'n kerkuil schreeuwendop je af ziet komen in't donker. Trouwens spoken zouden in oude verlaten gebouwen zoals kastelen en burchten leven, en is er nog een betere plaats voor een kerkuil om rustig te slapen en te broeden?

De bosuil

De bosuil is even groot als een meerkoet en daarmee de grootste bij ons in Hoogstraten algemeen voorkomende uil. Hij is licht gekleurd op de borst met donkere streepjes en donker op de rug met lichte schoudervlekken. Zijn ogen zijn zwart. Hij leeft vooral in bosrijke gebieden en parken, waar hij 's nachts jaagt op kleine knaagdieren en vogels. Zijn menu hangt echt veel af van het feit of hij nu in een park leeft of niet. Als het daarbij nog eens winter is, zitten er in het park veel kleine vogels met het logische gevolg dat hij veel vogels eet.

De ransuil

De ransuil lijkt veel op de bosuil. Het verschil zit 'm in de rechtstaande, lange oorpluimen, de oranje ogen en de grootte. De ransuil is iets kleiner (2cm), maar dat is in werkelijkheid toch bijna niet te zien, toch zeker niet van op een afstand. De ransuil zal ook eerder in het bos te vinden zijn. Hij is degene die het echte klagerige oe-hoe geluid maakt.

RANSUIL

BOSUIL

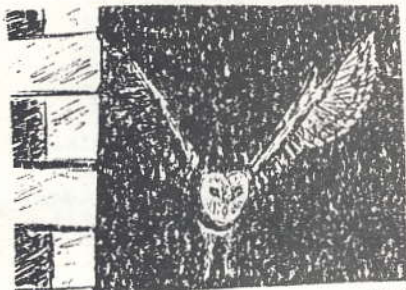
De velduil

De velduil komt vooral voor in vlakke gebieden, zoals oevers van rivieren en plassen in de polders. Bij ons treffen we hen op de trek. Het is een fors gebouwde uil (praktisch even groot als de bosuil) die van hot naar her zwerft en op de voedselrijke plaatsen blijft. Hij vliegt bij het jagen laag bij de grond en jaagt ook geregeld overdag. Het is een uil die op de grond rust en ook daar een nest maakt onder een struik of op een zeggel. Hij is bleek-bruin met overlangse bruine strepen en heeft twee kleine zeer onopvallende oorpluimpjes.

Op uilentocht gaan we proberen 4 van deze 5 soorten te zien. We vertrekken aan de Halsche Beemden en niet zoals in de vorige Bietent stond aan het lokaal. Dit omdat we daar overdag beheerswerken gaan uitvoeren in onze gebiedjes en daar dan toch al in de buurt zitten.

We hebben daar de kans de steenuil te treffen. We rijden dan met de fiets via Castel, poeleinde, ... naar Wortel-Kolonie. Daar wandelen we door en rijden dan via den Bosuil naar Hoogstraten om aan't Begijnhof nog naar kerkuil te kijken. Je moet dus in ieder geval wel degelijk licht op uwe fiets hebben!

De tocht zal eindigen aan het Begijnhof. 't is natuurlijk plezant om en de beheerswerken en de uilentocht mee te doen. Je moet dan wel zorgen dat je genoeg boterhammen meehebt zodat je de hele dag toekomt. Misschien zorgen wij ook nog wel voor iets. 'k Zou zeggen: ALLEN OP POST!

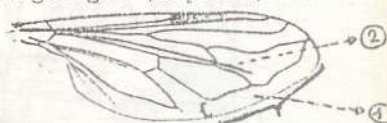

D. Van Pelt

ZWEEFVLIEGEN

Wat zijn zweefvliegen ?

Zweefvliegen zijn vrij grote tweevleugeligen (Diptera) met vaak een zwart-gele tekening op het achterlijf. Ze hebben een zwevende of snelle vlucht.

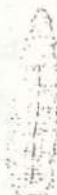
Men kan zweefvliegen onderscheiden van andere vliegen door :

- ① de schijnbare achterrand in de vleugel (door een paar aderen evenwijdig met de rand) → zie afbeelding
- ② een schijnader in het midden van de vleugel → zie afbeelding

Hoe herkent men zweefvlieglarven ?

De larven lijken op naaktslakjes. Sommige larven leven van bladluizen op allerlei kruiden en bloemen. Andere kan men vinden in stengels, onder water, in rottend hout, in organisch materiaal of in nesten van mieren, wespen of hommels.

een larve die van
bladluizen leeft.

→ larve van de Blinde Bij (zo genoemd omdat het geluid van deze zweefvlieg sterk op die van een honingbij lijkt). Deze larve is bekend als de rattestaartlarve of rotje di in stilstaand water leeft. D.i.v. zijn lange snorkel kan hij adem halen boven water. De Blinde Bij komt algemeen voor in tuinen.

Waar vindt men zweefvliegen ?

Zweefvliegen bezoeken vooral bloemen met gemakkelijk bereikbare nectar zoals schermbloemen en composieten. Meestal zitten ze op de bladeren en bloemen te zonnen of op andere beschutte plaatsen. Ook in de tuin kan ten vele zweefvliegen aantreffen.

Is het een bij of een zweefvlieg ?

De meeste zweefvliegen proberen in uiterlijk en gedrag op angeldragende insecten (hommel, bij, wesp) te lijken. De vijanden (vogels, zoogdieren, ...) worden hierdoor misleid en laten de zweefvliegen met rust.

De angeldragende insecten zijn te herkennen aan het bezit van vier vleugels en hebben lange antennen. Zweefvliegen bezitten slechts twee vleugels die in rust NIET opgevouwen worden.

W.V.

STEENUIL

HET GROENE KOELBOXSYNDROOM

Vorig jaar werd er in de kuststreken zoveel gezaagd over de koelboxen, en het daarbij horende koelboxtoerisme. Je moest de Knokse Burgeneester maar eens horen. Hij was volledig over z'n toeren, want hoe kan men zoiets toch doen? Dat brengt immers niets op voor zijn restaurateurs en hoteliers, en dat kwelt mijnheer burgervader ook op een of andere manier. Maar ja, wat kan je eraan doen, als een volk plotse-ling de sublieme ingeving krijgt om zuiniger te gaan leven: Allemaal de eigen boterhammetjes, wafeltjes, colaatje, watertje, appeltje, snoepjes, ... lekker fris opgeborgen in dat plastieken koelboxje.

Libellenproject 1992

Voorlopige resultaten

Op 15-06-1992 zijn reeds 15 libellensoorten waargenomen op het grondgebied van JHM-Hoogstraten (dus Rijkervorsel inkluis) namelijk:

Afgaande op vroegere inventarisaties en waarnemingen van vorig jaar, zullen daar nog een 10 à 15 soorten bijkomen.

-Waterjuffers:

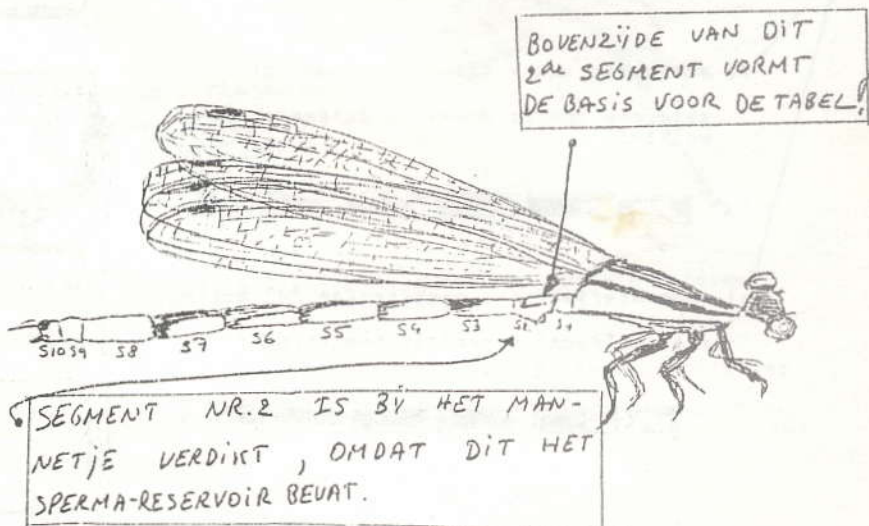
- *weidebeekjuffer
- *azuurwaterjuffer
- *variabelewaterjuffer
- watersnuffel
- *lantaarntje
- *bruine winterjuffer
- *vuurjuffer
- *breedscheenjuffer
- *houtpantserjuffer
- *roodoogjuffer (grote-)

-Glazenmakers:

- *plasrombout
- *smaragdlibel
- *platbuik
- *gewone oeverlibel
- *keizerlibel

"AMAAI, ZYN DAAR OOK AL ZOVEEL SOORTEN IN! DA'S DAN OOK WEER NIKS VOOR MI!" hoor ik de meesten onder U al zeggen. Toch wil ik U niet ontmoedigen en daarom zal ik U reeds op pad zetten om de meest algemene soorten te leren kennen, namelijk die kleine blauwe juffertjes, die je langs alle grachten en vijvers kan vinden.

De korte determinatiesleutel die je op devolgende bladzijde kan vinden, is beperkt tot 5 soorten. DE TABEL GELDT ENKEL VOOR MANNELIJKE LIBELLEN! (SORRY DAMES!)

Determinatiesleutel(tje)

- * Achterlijfssegmenten allemaal zwart behalve segment 8, dat helblauw is
- a) lantaarntje

zeer algemene soort
10 % van de waargenomen ex.

ACHTERLICHAAAM

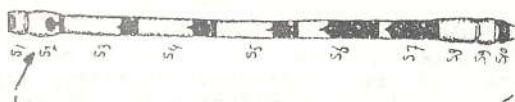
- * Merendeel van de achterlijfssegmenten zijn blauw:

Let nu op de bovenzijde van het tweede segment.

DETAILS 2de segment

- b) watersnuffel : motief= soort atoombommetje

algemene soort op stilstaande wateren en beken.

- c) azuurwaterjuffer : "u"-motief

minder algemeen: op stilstaande wateren OP ZANDGROND

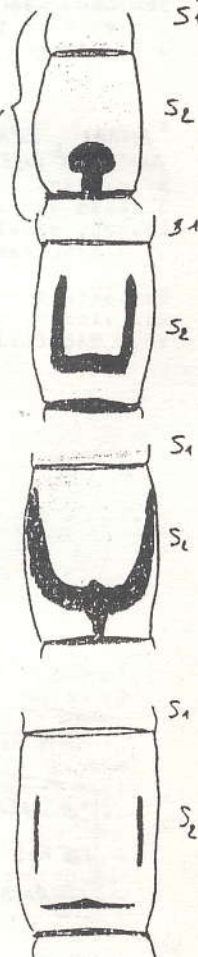
- d) variabele waterjuffer : vork-motief

zeldzame soort: enkel op laagveen en klei.

- e) maanwaterjuffer : onderbroken "u"-motief

zeer zeldzame soort: op hoogveen!

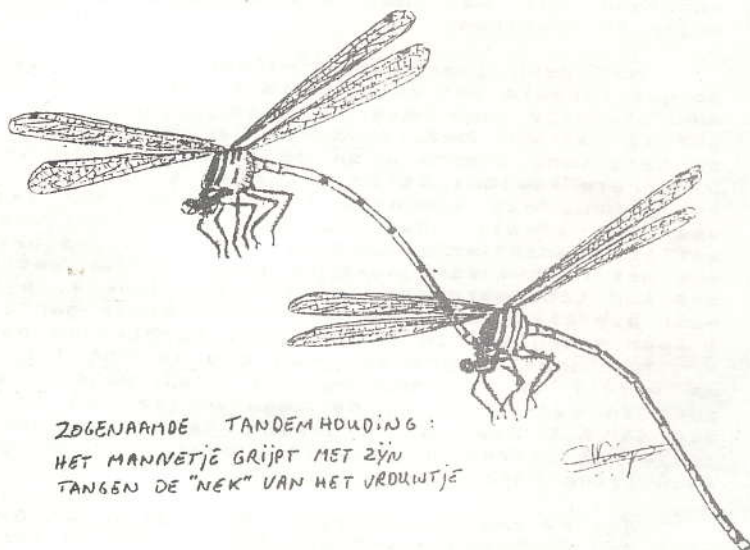

Deze beknopte tabel is natuurlijk zeer onvolledig, maar wel zeer gemakkelijk in gebruik. Indien de gevangen libel niet in dit lijstje voorkomt:

- * hebt U een vrouwelijk exemplaar te grazen genomen
- * hebt U een "zeldzaam beest" gevangen, dat U kunt terugvinden in

libellentabel voor België auteur: Michiels e.a. uitgever: JNM prijs: 110 frank

Als iemand een vindplaats van de VARIABLE WATERJUFFER of van de MAANWATERJUFFER heeft gevonden, laat dit dan zo snel mogelijk weten zodat wij dit kunnen nachecken.

ZOGENAAMDE TANDEMHOUDING:
HET MANNETJE GRIJPT MET ZYJN
TANGEN DE "NEK" VAN HET VROUWTJE

Indien iemand waarnemingsformulieren wenst of verdere informatie wil krijgen, kan altijd terecht bij

uw libellenprojectleider

Tom Verschuuren

Het groene koelboxsyndroom

't Kost minder geld, je bent dus zuiniger, je pakt je eigen spullen mee! Hoewel die later toch niet echt van henzelf schijnen te zijn, want zij hebben die blikjes daar niet weggegooid, zij hebben die papiertjes niet laten wegwaaien,... . Maar ja, ze zijn toch zuinig geweest: een hele dag lekker liggen bakken op dat toch zo zuivere strand aan die al even zuivere zee, met 10 op een vierkante meter, op zo'n 5 meter van een stinkende vuilbak met een even erg stinkende hondedrol onder. En dat alles kostte hen geen frankske, alleen 15 plastieken zakjes, 5 blikjes drinken, 3 tuben zonneolie en enkele liters benzine om eventjes over en weer te rijden.

Er werd zelfs in hogere, en zelfs politiekringen snel over gesproken, en als het in de politiek snel gaat, moet er iets gaande zijn. De tendens ontstond dat men het koelboxtoerisme wat smalend begon te bekijken.

Nog geen jaar later worden we over bijna heel België bedeed met zo'n grote koelbox op wiel'tjes, en een kleintje voor als 't goed ingepakt moet worden (of is dat een beauty-case). Een knap initiatief van de Belgische overheid en de samenwerkende bedrijven. Die grote koelbox is om het eten en onze gazon kwijt te kunnen, dat kleintje is voor het KGA (klein gevaarlijk afval). Dat laatste omvat fritvet, white spirit waarin mijn borstels zijn uitgespoeld, maar ook het restje verf waar ik volgend jaar het hondekot mee kan schilderen en het restje boenwas, net genoeg voor die kast van moemoe, en het restje parfum dat na 1 keer gebruiken in mijn flesje is blijven hangen! En het kan nog feller: de zeep die ik net heb gebruikt om mezelf te wassen, mag ik niet wegspoelen, maar moet in een potje in de beauty-case, de WC-reiniger mag ik ook niet doortrekken, maar moet in een potje met etiket in diezelfde dous,... . De gebruiksaanwijzing staat zo op den box.

Als ze zoiets uitdelen, moet je 't ook gebruiken. want een gekregen paard mag je niet in de bek kijken en als je iets doet, moet je 't goed doen. De gebruiksaanwijzing was goed en duidelijk, alleen heb ik niet begrepen of een verpakking van bv. verf, maw een lege verfbus, nu wel of niet in dat boxje moet. Trouwens, de verf is eruit, en je denkt dus "gooi maar weg". Heb jij ooit al echt alle verf onder de randjes van een verfemmer vandaan gehaald? Awel, dan zit er nog een restje! Echter nog een probleem: dat restje dat ik voor volgend jaar wilde bijhouden, moet dat nu ja of nee in die box. Er staat op van wel, dus doen we het maar (?), maw verspillen we maar wat verf. Ne WC-reiniger gebruik je toch in je WC, zeep is toch om jezelf te wassen! Dat wordt immers ook niet slecht, dus ik snap niet waarom je zoiets weggooit! Maar soit, 'k zalle kik maar nen domme kloot zen zeker!!!!

DAGVLINDERPROJECT

* Er zijn momenteel (16.06.92) 22 soorten dagvlinders in de gemeente Hoogstraten en Rijkervorsel waargenomen.

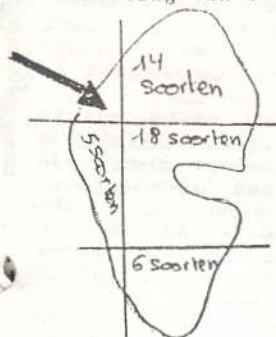
* De bedoeling van deze inventarisatie is o.a. de dagvlinder-

verspreiding in kaart te brengen d.m.v. 10X10 km hokken.

Zoals je ziet is er nog weinig tot niets geïnventariseerd in de streek rond Maxburg, Liebig, transportzone, ...

Daarom, als je in deze streek komt, noteer dan de soorten die je tegenkomt zodanig dat we geen lege ruimten op de verspreidingskaarten krijgen.

Vergeet ook niet de algemene soorten !!!!!

* gelieve al de waarnemingen die je al hebt af te geven aan ondergetekende!

* Let tijdens de volgende periode vooral op :

---) eikepage en bruine eikepage : Deze vliegen wel eens op door met jonge eiken te schudden.

Beide kleine pages bezitten het karakteristieke staartje en een onderbroken witte streep op de onderzijde van de vleugels.

eikepage : - bovenzijde : blauwachtig

- onderzijde : lichtbruin

bruine eikepage : - bovenzijde : donkerbruin

- onderzijde : donkerbruin

---) vang elk dikkopje en zie of er geen geelsprietdikkopje tussen zit. (= veel zeldzamer dan zwartsprietdikkopje)

- zwartsprietdikkopje : -onderzijde voelspriet zwart

-algemene soort

- geelsprietdikkopje : -onderzijde voelspriet geel

-zeldzaam in onze streken

---) ijsvogelvlinder (kleine) die in loofbossen met kamperfoelie die in halfschaduw groeit voorkomt.

---) blauwtjes : voor identificatie is het noodzakelijk deze te vangen !!!!!

-boomblauwtje : heeft een zeer lichte zilvergrijze onderzijde van de vleugels

-heideblauwtje : het mannetje bezit een spoor op de scheen van de voorpoot

-icarusblauwtje (of gewoon blauwtje) :

2 wortelvlekken op onderzijde van de voorvleugel

-bruin blauwtje : geen wortelvlekken

OPGELET !! als je een "bruin" blauwtje ziet, wil dit NIET zeggen dat het sowieso een bruin blauwtje is daar het vrouwtje van het icarusblauwtje meestal bruin is !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

* Nog veel fladderend vangplezier !!!!!

Wim Verschraegen

NATUUR IN AL ZIJN PRACHT

Misschien is het wel de kleur, of de geur, mogelijk de vorm. Wat ook de oorzaak is, mensen houden van bloemen. Wie weet houden de bloemen ook van mensen maar zoiets weet je nooit zeker. Wat wel zeker is, dat bloemen van insecten houden en andersom.

De bloemen in de vrije natuur vooral. De haast vaste relatie tussen monnikskap en hommelt is wel bekend, maar ook op de weegbree kun je zo af en toe een klein hommeltje zien. Je moet dan wel een beetje geduld hebben. Bij een 'voorjaarsexplosie' gaat de verhoogde activiteit van plant en insect samen. De insecten hebben erop gewacht. In de grond, aan een takje ingesponnen of verpopt of gewoon in totale rust ergens verstopt, de planten doen al niet anders dan in de grond of in knoppen klaar zitten voor het goede weer.

De schoenlappers kunnen hun gang gaan want de brandnetels zijn er klaar voor. Grassoorten voor de zandoogjes en schapezuring voor de kleine vuurvinder.

De bijen hebben de fruitbomen allang geleden bezocht en zoeken nu naarstig naar de nektar biedende bloemen zoals de paardsbloem.

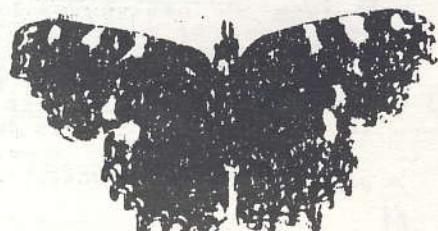
De sluipwespen vinden net als de rupsendoders de voor hen noodzakelijke rupsen. We zeiden het al eerder: eten en gegeven worden. De rupsen komen altijd op tijd voor de jonge vogels en voor de Lieve Heer beestjes zijn er altijd voldoende bladluizen. De natuur in balans. Niets is er zomaar.

Wij mensen hoeven niet zo nodig aan te vullen of uit te schakelen, we nemen dan immers gewenste schakels weg. Leven en laten leven, ook voor de vele onmisbare insecten.

Wij, mensen, groot en klein, blijven in bewondering voor de vlinder. Iedereen met een tuin kan met simpele ingrepen zelf gemakkelijk vlinders aanlokken en van hun stijlvolle pracht genieten. Bepaalde struiken en (ook wilde) bloemen aanplanten, zoals de vlinderstruik, ijzerhart, beemdkroon, damastbloem, hemelsleutel, herfstaster, koninginnekruid, lavendel, vaste muurbloem, enkelbloemige afrikaantjes.

Wat brandnetels laten staan zoals bv. voor de gehakkelde aurelia welke zijn eitjes het liefst op de Hop legt, maar die is er weinig en daarom vlucht hij maar naar de brandnetel, de bekende verblijfplaats voor de vele asielzoekers onder de vlinders. Geen gif gebruiken en geen rupsen doodtrappen.

Het aanlokken en koesteren van vlinders heeft altijd zin, zelfs in het kleinste tuintje.

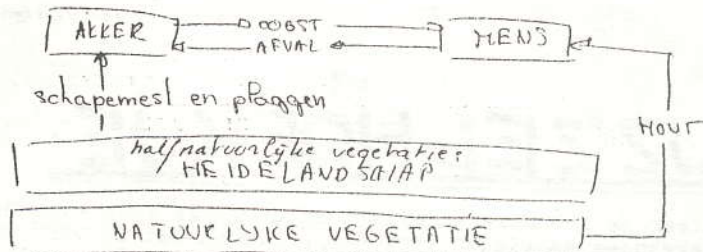
DOIT AL VAN HEIDE GEHOORD ?

1. Ontstaan

We moeten zo'n 10.000 jaar teruggaan, naar het begin van het Holoceen. Overheersende noordwestenwinden hebben toen de bodem van onze streken gedragen en afgezet:

Op de arme Kempische zandgrond wou er niet veel groeien, en door de lage bevolkingsdichtheid werd de natuur aanvankelijk ongemoeid gelaten, en evolueerde alles via dennen- en berkenbos tot struweel van hazelaar en tenslotte eiken-berkenbos. Dus zonder menselijke invloed kan heide niet blijven bestaan, en toch was amper een eeuw geleden het grootste gedeelte van deze arme zandgronden ermee bedekt: de heide is een half-natuurlijk landschap, door de mens gemodelleerd.

Doordat ook de mens evolueerde, van nomade tot veeteler, drukte hij zijn stempel op de bossen: hij voedde zijn dieren met bebladerde boomtakken, en liet hen in het bos weiden. Hele stukken bos moesten eraan geloven. Door de extensieve begrazing en steeds meer opgedreven ontbossing verarmde de grond, die op die manier alleen nog voor heide geschikt bleek. Om toch te kunnen overleven in zulk gedegeneerd landschap, ontstond de kringloopeconomie rond potstallen en plaggen.

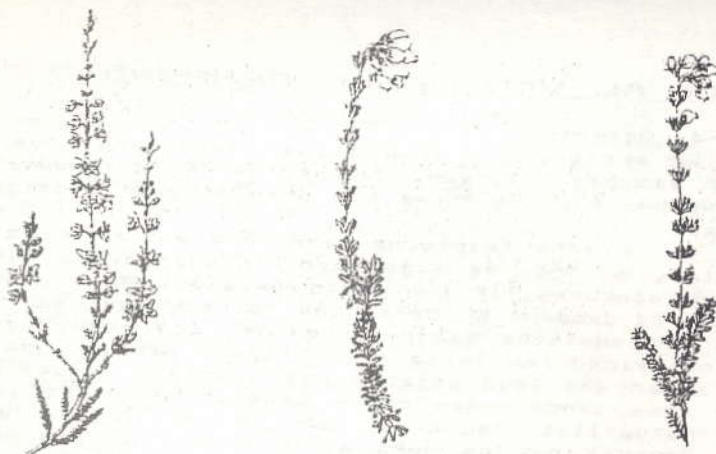
Tegenwoordig vinden we alleen in schaarse natuurgebieden nog heide, doordat onder invloed van steenkoolindustrie, villabouw en de aanleg van weekend-verblijven de verdwijning economisch werd gestimuleerd.

2. De heide als plantengemeenschap

Wat is nu eigenlijk heide? De Smidt noemde het een dwergstruikenformatie met geen of weinig bomen en met een doorgaans goed ontwikkelde moslaag.

In tegenstelling met het bos, is heide veel vatbaarder voor wisselende klimaatsomstandigheden. Door speling van de wind, de arme bodem, ... hoeft het ons niet te verwonderen dat er niet veel andere vegetatie zich kan handhaven.

In heide onderscheiden we nog verschillende biotopen, die vooral verschillen in de vochtigheid van de bodem.

De drie inheemse heidesoorten : links Struikheide, midden Gewone dopheide en rechts Rode dopheide.

2.1. Droge heide

Hier kunnen de wortels niet aan het grondwater, en moet dus alle nat van de regen komen. Een typische plant is de struikheide. Ook kruipbrem, stekelbrem, jeneverbes en gaspeldoorn zijn typisch. De moslaag is zeer sterk ontwikkeld.

wordt vervolgd
fj

PUZZELHOEKJE

Vooraleer je aan deze opgave begint, wil ik toch eventjes mijn ekskuses aanbieden voor de problemen met de vorige opgave. Ik denk dan in het bijzonder aan de onduidelijkheid van het raadsel over Saeftinghe en de fout in de eerste raadsel: bij woord 10 stond natuurlijk een vakje teveel. Ook was hij nogal moeilijk uitgevallen. Ik hoop dat dit in deze opgave verholpen is. Mochten er toch nog bedenkingen zijn, of ideeën voor een volgende, dan zijn die steeds welkom bij mij. K.M.

A. Voor de jongsten...

B U i Z E r D

urbdize (vogel)

N

C i T R o E N V l I N D E R

crietdrnoielnv (vlinder)

E e K H o Q R N

enerkoho (zoogdier)

p A A R D e K A S T A N j E

peajanradteska (boom)

In de vakjes komt de naam van de grote milieukonferentie te staan die in juni in Rio gehouden werd.

A. Voor de insiders...

VIELEWAAL & JNM

Vul de juiste personen in. Je vindt dan twee woorden die je wellicht bekend in de oren zullen klinken.

(eerst de voornaam, dan de achternaam; geen plaats tussenlaten !!)

1	W	I	M	V	E	R	S	C	H	R	A	E	G	E	N	1. vlinderfreak;	
2	D	I	M	I	T	R	I	V	A	N	P	E	L	T	2. draagt steeds eigenaardigheden (hoed, klompen,...)		
3	L	E	O	V	A	N	D	E	N	H	E	V	E	L	3. gesnorde ondervoorzitter		
4	B	A	R	T	V	A	N	D	E	L	M	4. lesgever; komt soms 'grappig' uit de hoek					
5	R	I	A	B	O	E	R	E	N	5. dikwijls slachtoffer om de verslagen te schrijven							
6	W	O	K	T	D	E	R	I	D	D	E	R	6. Malse jnmer				
7	F	O	N	S	J	A	N	S	E	N	7. redakteur						
8	M	A	R	C	E	L	A	D	R	I	8. jnmster met beestjes in haar haar						
9	M	A	R	C	E	L	A	D	R	I	A	A	N	S	E	N	9. 'Feel'
10	J	E	F	L	E	E	S	T	M	A	N	S	10. hyperactief; rijdt op een rode mountainbike				
11	K	O	E	M	A	I	C	H	I	E	L	S	E	N	11. verzinner van deze enerverende raadsels		
12	B	A	R	T	A	D	A	M	S	12. onze weerdeskundige; heeft af en toe zijn eigenaardigheden; trouw tot zeer trouw jnmer							

C. Waarvoor staat...

UNCED: U N C E D
JNM: J N M
AGALEV: A Ga Lev

D. Wat hoort niet thuis in het rijtje ?

regenworm - ~~hazelworm~~ - zeepier - bloedzuiger
donderpad - groene kikker - rugstreeppad - boomkikker

huiszwaluw - boerenzwaluw - ~~gierzwaluw~~ - oeverzwaluw

~~gagel~~ pinksterbloem - bosanemoon - radijsjes - tulp

OPLLOSSING VORIGE OPGAVE

- A. De Liereman: 1. bloedzuiger; 2. beenbreek; 3. gagel; 4. fitis;
5. pijpestrootje; 6. blauwborstje; 7. dopheide;
8. koolmees; 9. zonnedaauw; 10. korhaan
- B. Halsche Beemden: oranjetip; pinksterbloem; bosanemoon; hondsdrif;
slanke sleutelbloem; dotterbloem
- C. melkkruid; modder; zeebies; zoutmelde; présalé; regen; slikken;
schorren; meeuw; saeftinghe.

WAARNEMINGEN

- * WITWANGSTERN : E-10 put, eind april
J.G., J.L., J.V., W.V.
- * 2 ZWARTE OOIEVAARS : Castelle, 10 mei
J.L., B.L., S.L.
- * 2 OOIEVAARS : Akkerland aan grensweg Castelle, 23/5
S.V.H., B.V.D., L.V.D.H., J.Vors.
- * ZWARTE STERNS : E-10 put, meerdere dagen in mei
in groepen van 30 ex.
- * 10 WESPENDIEVEN : Onderweg nr Goudberg-Strijbeek

WIST JE DAT ...

... er in Strijbeek rond rondven een schoenenboom staat? Tevens zitten er 5 waterjuffers die moeilijk op naam te brengen zijn. Deze zeer eigenaardige juffers gingen na hun plonsbadje de aap uithangen in de boom om schoenen te plukken. Als iemand de naam weet van deze rare beestjes, gelieve zo snel mogelijk contact op te nemen met de libellenverantwoordelijke (Tom V.).

...diegene die in Texel een Elsevier Insektengids is kwijtgespeeld, deze kan gaan afhalen bij fam. Verschraegen (nvdr:Vergeet vooral niet te bedanken)

OPGELET!

Betreft kamp in "Het geheul"
van 22 tot 30 Augustus

Onze kollega's van afdeling Taxandria (=Turnhout en omstreken) melden ons dat hun kamp nog niet volledig volzet is. Je kan je dus nog altijd inschrijven tot 31 juli door een kaartje te sturen naar Wim Bijnens.

Voor meer informatie over het kamp: de prijs, verblijfplaats, ... kan je je Euglena raadplegen. Het kamp staat erin vermeld.

Denk erom: niet omdat er niemand van je afdeling bij is, dat een kamp niet aangenaam, plezant en leerrijk kan zijn.